

Sygn. akt XVII AmA 20/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Protokolant: sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy odwołania (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 3 grudnia 2012 r., Nr (...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygn. akt XVII AmA 20/13

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 3 grudnia 2012 r., Nr (...) nałożył na (...) S.A. z siedzibą w W. karę pieniężną w wysokości 17.667 zł, co stanowi równowartość 4.000 euro za nieudzielenie informacji żądanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 50 ustawy z dnia 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: u.o.kik.) w toku postępowania wyjaśniającego.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła w dniu 20 grudnia 2012 r. (...) S.A. w W., domagając się uchylenia nałożonej kary.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż nieudzielenie przez niego informacji na pismo UOKiK z dnia 18 lipca 2011 r. nie było zamierzonym działaniem spółki, i miało ono utrudnić prowadzonego postępowania wyjaśniającego, a spowodowane było jedynie wewnętrzną restrukturyzacją spółki. W ocenie spółki, nie powinna ona być adresatem wskazanego wyżej pisma UOKiK ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, gdyż nie jest towarzystwem funduszy inwestycyjnych, towarzystwem ubezpieczeń na życie, bankiem ani powszechnym towarzystwem emerytalnym, a prowadzi działalność maklerską w zakresie zarządzania portfelami, nie prowadzi jednak działalności maklerskiej w zakresie prowadzenia rachunków papierów wartościowych. Strona powodowa podniosła również kwestię wymiernych strat związanych z nałożeniem kary, co wpływa na postrzeganie podmiotu, na który nałożona została kara. Z kolei funkcja prewencyjna

została w ocenie powoda osiągnięta z uwagi na stworzenie w wyniku reorganizacji Departamentu Prawnego i Nadzoru Wewnętrzznego.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że bez znaczenia dla oceny niewykonania ciążącego na spółce obowiązku informacyjnego pozostaje fakt restrukturyzacji spółki, gdyż jego zdaniem spółka w ogóle nie zareagowała na pierwsze wezwanie z dnia 18 lipca 2011 r. Sposób organizacji pracy i wewnętrznych spraw leży, w ocenie Prezesa UOKiK w gestii spółki. Zakwestionował stanowisko odwołującego w zakresie uznania, iż spółka nie powinna być adresatem pisma Urzędu z dnia 18 lipca 2011 r. Obowiązek udzielania informacji i dokumentów zgodnie z art. 50 ust. 1 ww. ustawy nie podlega żadnym wyjątkom w zakresie podmiotów obowiązanych do jego wypełnienia. Z kolei aspekt reputacyjny, spółka winna mieć na względzie w momencie nieudzielania Prezesowi UOKiK żądanych informacji w określonym terminie, biorąc pod uwagę priorytet zachowania wysokich standardów funkcjonowania nie doprowadzając do zaniechań z jej strony.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka (...) S.A. z siedzibą w W. (poprzednio: (...) S.A.) jest przedsiębiorcą i prowadzi działalność maklerską związaną z rynkiem papierów wartościowych i towarów giełdowych. /k. 13 – 14v akt adm./

Okolicznością bezsporną w sprawie jest, że w dniu 18 lipca 2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie wyjaśniające, którego celem było ustalenie, czy we wzorcach umów przedkładanych konsumentom do podpisu przez wybrane podmioty rynku finansowego oferujące produkty służące dobrowolnemu, dodatkowemu oszczędzaniu na przyszłą emeryturę znajdują się zapisy mogące naruszać przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, bądź chronione prawem interesy konsumentów, co uzasadniałoby wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach. Ponadto wszczęte postępowanie miało na celu badanie rynków, na których oferowane są przez przedsiębiorców produkty służące dobrowolnemu, dodatkowemu oszczędzaniu na przyszłą emeryturę. /k.1 – 2 akt adm./

Pismem z dnia 18 lipca 2011 r. Delegatura UOKiK zawiadomiła (...) S.A. z siedzibą w W.. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego oraz wystąpiła jednocześnie o przekazanie informacji i dokumentów niezbędnych do rozstrzygnięcia tego postępowania, zakreślając 7 dniowy termin na udzielenie informacji od dnia jego otrzymania. /k. 4 – 7 akt adm./ W wezwaniu znalazły się też informacje o konsekwencjach w postaci kar pieniężnych za nie udzielenie informacji.

Zawiadomienie zostało doręczone spółce w dniu 21 lipca 2011 r. /k. 8 akt adm./

(...) S.A. nie udzieliła żądanych informacji, jak również nie nadesłała stosownych dokumentów w wyznaczonym terminie.

W dniu 17 października 2011 r. UOKiK ponownie wezwał spółkę do przekazania wskazanych informacji oraz dokumentów zakreślając termin 5 dni od dnia otrzymania pisma na udzielenie informacji, powtórnie wskazując na możliwość nałożenia, w myśl art. 106 ust. 2 pkt 2 ustawy u.o.k.k., kary pieniężnej w wysokości do 50.000.000 euro za nieudzielanie żądanych informacji. /k. 9 – 10 akt adm./

Powyższe wezwanie zostało doręczone spółce w dniu 24 października 2011 r. /k. 11 akt adm./

W odpowiedzi na powyższe, pismem z dnia 26 października 2011 r. (...) S.A. wskazała, że nie posiada żadnych materiałów reklamowych wskazanych przez Prezesa produktów, gdyż jak poinformowała zarządza portfelami instrumentów finansowych zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, w tym aktywami Pracowniczych Funduszy Emerytalnych, a nie produktów należących do tzw. III filara. Spółka w ww. piśmie przeprosiła za opóźnienie w odpowiedzi na zawiadomienie z dnia 18 lipca 2011 r. /k. 12 akt adm./

W dniu 25 listopada 2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie nałożenia na (...) S.A. z siedzibą w W. kary pieniężnej z tytułu nieudzielenia informacji żądanych. /k. 16 – 17 akt adm./

Przedmiotowe zawiadomienie zostało doręczone spółce w dniu 30 listopada 2011 r. /k. 18 akt adm./

(...) S.A. w W. udzielając Prezesowi w piśmie z dnia 5 grudnia 2011 r. wyjaśnień wskazywała w pierwszej kolejności, że brak odpowiedzi na pierwsze wezwanie Prezesa UOKiK z dnia 18 lipca 2011 r. nie stanowiło zamierzonego działania spółki, gdyż spowodowane było ono trwającym procesem zmiany jedynego akcjonariusza oraz restrukturyzacją spółki. Jak wskazała, na kolejne pismo Urzędu z dnia 17 października 2011 r. odpowiedziała niezwłocznie. Podniosła ponadto, iż spółka nie miała powodu, by świadomie utrudniać, czy przedłużać postępowanie wyjaśniające i wniosła o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Ponownie wyjaśniła, jak w piśmie z dnia 26 października 2011 r., że oferowane przez nią produkty nie są produktami należącymi do tzw. III filara. /k. 19 – 21 akt adm./

Zawiadomieniem z dnia 15 lutego 2012 r. Prezes UOKiK poinformowała o zakończeniu postępowania dowodowego. K. 23 akt adm./

W dniu 3 grudnia 2012 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję Nr (...) będącą przedmiotem niniejszego postępowania.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił, na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego, które nie były kwestionowane przez strony niniejszego postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż zgodnie z treścią art. 50 ust. 1 i 2 u.o.k.k. przedsiębiorcy są obowiązani do przekazania wszelkich koniecznych informacji i dokumentów na żądanie Prezesa Urzędu, przy czym żądanie to powinno zawierać wskazanie zakresu informacji, celu żądania, terminu udzielenia informacji, pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub udzielenie informacji nieprawdziwych czy wprowadzających w błąd.

Żądanie dostarczenia informacji i dokumentów, o którym mowa wyżej, jest czynnością procesową Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o charakterze władczym, podejmowaną w celu zgromadzenia materiału niezbędnego do wykonania zadań określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, zarówno tych o charakterze orzecznym, jak i pozaorzecznym (np. badań i analiz rynkowych). Przedsiębiorca wezwany do przedłożenia określonych informacji i dokumentów ma zatem obowiązek przekazać je w pełnym zakresie i we wskazanym przez Prezesa UOKiK terminie.

Skutkiem natomiast niewykonania zobowiązania nałożonego na przedsiębiorcę mocą art. 50, jest sankcja przewidziana w art. 106 ust 2 pkt 2 u.o.k.k. W myśl tego przepisu Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 50.000.000 euro, jeżeli przedsiębiorca ten choćby nieumyślnie nie udzielił informacji żądanych przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 12 ust. 3, art. 19 ust. 3 lub art. 50, bądź udzielił nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji. W przypadku gdy przedsiębiorca nie osiągnął przychodu w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, Prezes Urzędu może ustalić karę pieniężną w wysokości do dwustukrotności przeciętnego wynagrodzenia.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż skierowane do powodowej Spółki oba wezwania zawierały wszystkie wymagane prawem elementy, stwarzając po stronie podmiotu, do którego kierowane były żądania, prawny obowiązek udzielenia informacji. Zawierały one bowiem zakres informacji, cel żądania, jak również termin, w którym Spółka miała udzielić wskazanych w nim informacji. Wezwania zawierały ponadto pouczenie o sankcji w przypadku nieudzielenia informacji albo udzielenia informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd. Wobec

stwierzonego braku udzielenia odpowiedzi na pismo datowane na dzień 18 lipca 2011 r. należy uznać, że Spółka nie wywiązała się z nałożonego na nią obowiązku poinformowania Prezesa UOKiK zgodnie z wymogami prawa.

W ocenie Sądu za niezasadną należy uznać argumentację Spółki odnoszącą się do okoliczności jej restrukturyzacji, jako przyczyny niewykonania obowiązku, co wykluczało zdaniem Spółki naruszenie prawa. Okoliczność ta nie może zwalniać powoda od odpowiedzialności przewidzianej przepisem art. 106 ust 2 pkt 2 uokik, gdyż odpowiedzialność ta przewidziana jest nawet za działanie nieumyślne. Należy także wskazać, że powód jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego ma obowiązek prowadzić działalność ze starannością jaka wymagana jest w takich stosunkach od przedsiębiorców a to oznacza szczególny obowiązek dołożenia staranności w działaniu podmiotu. Kwestie więc organizacji czy też reorganizacji jako wewnętrzne sprawy spółki za które tylko ona jest odpowiedzialna nie mogą prowadzić do zwolnienia od odpowiedzialności.

Nieuprawnione zdaniem Sądu jest również stanowisko odwołującej wskazujące, iż Spółka nie powinna być adresatem pisma UOKiK z dnia 18 lipca 2011 r., albowiem nie jest towarzystwem funduszy inwestycyjnych, towarzystwem ubezpieczeń na życie, bankiem ani powszechnym towarzystwem emerytalnym, jak również nie prowadziła i nie prowadzi działalności maklerskiej w zakresie prowadzenia rachunków papierów wartościowych, wobec czego nie mogła oferować produktów służących dobrowolnemu dodatkowemu oszczędzaniu na przyszłą emeryturę, zaś brak odpowiedzi z tego względu nie powinien skutkować nałożeniem kary. Powyższa argumentacja nie może dawać usprawiedliwienia dla zaniechania spółki, gdyż żądanie udzielenia informacji w trybie przepisu art. 50 jest wiążące dla przedsiębiorcy, będącego adresatem tego żądania, niezależnie czy posiada on określone informacje, czy też nawet wówczas gdy nie prowadzi on działalności będącej w kręgu zainteresowań organu. Obowiązek wynikający z treści tego przepisu jest bezwzględny i nie może być relatywizowany jakimikolwiek okolicznościami na jakie wskazuje powódka. Jeśli więc powódka nie prowadziła określonej działalności, lub nie posiadała żądanych dokumentów, to jej obowiązek ograniczał się do udzielania organowi takiej właśnie informacji. Brak reakcji ze strony przedsiębiorcy w określonym mu terminie musi być w tych okolicznościach traktowany jako nieudzielenie informacji o jakim mowa w art. 106 ust 2 pkt 2 uokik. Późniejsze udzielenie informacji także nie może skutkować zwolnieniem od odpowiedzialności, gdyż brakiem udzielenia informacji jest także nieudzielenie informacji w wyznaczonym terminie, który UOKiK określił Spółce na wykonanie wezwania. Sąd aprobuje w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7.04.2004 r., II SK 31/04, w którym Sąd ten stwierdził, iż pojęcie „udzielenie informacji” jest istotnym elementem konstrukcyjnym ustawowego obowiązku przedsiębiorcy, a naruszenie wyznaczonego terminu stanowi przesłankę do nałożenia kary pieniężnej jako naruszenie obowiązku procesowego. Choć art.106 ust.2 pkt 2 u.o.k.k stanowi wyraźnie o nałożeniu kary pieniężnej w razie nieudzielenia informacji lub udzielenia informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd, nie mówiąc wprost o sankcjonowaniu karą pieniężną przekroczenia przez przedsiębiorcę terminu na udzielenie informacji, to oczywistym jest, że sformułowanie „nieudzielenie informacji” oznacza w kontekście celu tego przepisu, jego istotnego sensu normatywnego, zarówno nieudzielenie informacji w ogóle, jak i udzielenie informacji po wyznaczonym przez organ antymonopolowy terminie, zważywszy że przekazanie Prezesowi UOKiK stosownych informacji ma służyć sprawnemu i efektywnemu przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego.

Powyższe ustalenia, wskazujące na niewykonanie obowiązku przez Spółkę, uprawniały zatem Prezesa UOKiK do nałożenia na powódkę sankcji wynikającej z art. 106 ust. 2 pkt 2 u.o.k.k., zaś jej wysokość odpowiadała zawinieniu Spółki. Należy stwierdzić bowiem, iż Prezes UOKiK właściwie uwzględnił przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej wszystkie wymagane w świetle art.106 ust.2 i art.111 u.o.k.k. kryteria.

Wymierzona kara jest w ocenie Sądu adekwatna do stopnia zawinienia Spółki, która mimo wezwania, nie przekazała żądanych od niej informacji ani też nie poinformowała o przeszkodach dla udzielania informacji czy też niemożności ich udzielania, uniemożliwiając tym samym zakończenie prowadzonego przez Prezesa UOKiK postępowania.

W ocenie Sądu zachowanie prezentowane przez Spółkę należy potraktować, jako lekceważenie organu antymonopolowego oraz wykonywanych przez niego w interesie publicznym zadań. Z drugiej zaś strony na

Spółce, jako przedsiębiorcy o profesjonalnym charakterze (spółka kapitałowa posiadająca osobowość prawną) ciąży szczególny obowiązek wykonywania swoich zadań z najwyższą starannością.

Zdaniem Sądu przy ustalaniu wysokości kary Prezes UOKiK prawidłowo uwzględnił zarówno stopień, jak i rodzaj naruszenia jakiego dopuścił się przedsiębiorca, który zignorował kierowane do niego wezwanie i nie udzielił żądanych informacji. Uwzględnił ponadto naruszenie interesu publicznoprawnego, naganność zachowania powódki, jak również fakt, iż podlegające ukaraniu zachowanie było pierwszym naruszeniem przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Nalóżona kara ma zdaniem Sądu spełnić cel prewencji ogólnej, jako przestroga dla innych przedsiębiorców, jak również prewencji szczególnej, stanowiąc dostateczną dolegliwość dla powódki za niezgodne z prawem działania. Nalóżona kara ma ją zatem zdyscyplinować, albowiem swą postawą powódka niewątpliwie utrudniała postępowanie prowadzone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w interesie publicznym. Tym samym spółka naruszała swym nagannym zachowaniem interes publicznoprawny. Wysokość kary została w ocenie Sądu określona na minimalnym poziomie, albowiem Prezes Urzędu wymierzył karę w kwocie 17.667 zł (4.000 euro), tj. poniżej 1 % kary jaką mógłby na przedsiębiorcę nałożyć. Zgodnie bowiem z art. 111 ustawy o o.k.k. maksymalna wysokość kary wynosi 50.000.000 euro.

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka